

Utlåtande 2009:187 RVI (Dnr 327-1460/2009)

Gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument för biståndsbedömning inom äldreomsorgen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument för biståndsbedömning inom äldreomsorgen godkänns, *bilaga 1-7*.
2. Äldrenämnden uppmanas att återkomma i samband med nämndens verksamhetsplan för 2010 med en begäran om medel för utveckling av Paraplysystemet.

Föredragande borgarrådet Ewa Samuelsson anför följande.

Ärendet

I flera rapporter har brister i stadens myndighetsutövning inom äldreomsorg påtalats. Stadens revisionskontor har också påpekat att ett enhetligt förhållningssätt måste utvecklas i biståndsbedömningen. De äldres behov och önskemål måste bli synliga och tydliga för den ansvariga politiska ledningen. Äldrenämnden beslutade den 10 februari 2009 att uppdra åt äldreförvaltningen att ta fram ett kartläggningsinstrument för biståndsbedömning.

För att säkerställa att biståndsbedömningen utförs på ett professionellt sätt, där den enskildes behov i olika avseenden blir styrande och att bedömningen är rättvis och likformig och att lika behov ges samma insatser, anser äldrenämnden att det är angeläget att stadens biståndshandläggare ges stöd i handläggningen. Äldrenämnden föreslår därför att ett gemensamt kartläggnings-

och bedömningsinstrument som säkerställer en professionell, systematisk, rättvis, rättsäker och likformig bedömning införs i staden.

I kartläggnings- och bedömningsinstrumentet som äldrenämnden tagit fram ingår dels en allsidig bedömning av olika aspekter på omsorgsbehovet med utgångspunkt från den äldres hela livs- och behovssituation, dels en systematisk registrering av olika faktorer av betydelse för insatsernas inriktning och omfattning. Den senare delen gör det möjligt att följa upp och jämföra beslutade insatser i förhållande till behoven och därmed ge underlag för att säkerställa likformighet, rättvisa, ett effektivt resursutnyttjande och en god planering av stadens äldreomsorg. Vidare medför registrerade uppgifter en beräkning av normalvärde (referensvärde) för antalet beviljade hemtjänsttimmar givet graden av vårdberoende, som i genomsnitt beviljas i staden.

Det framtagna kartläggningsinstrumentet består av en intervjuguide och en handledning. De utgår till stora delar från ett kartläggningsmaterial som arbetades fram i ett utvecklingsprojekt mellan år 2005-2007 vid FoU Västernorrland med stöd av kompetensstegen. Intervjuguiden ska fungera som ett stöd för biståndshandläggaren i arbetet med att samla in uppgifter kring den enskildes behov, livssituation och omgivningsfaktorer. Intervjuguiden består av olika livsområden som kan vara aktuella i en människas liv. Utgångspunkten är att ha en helhetssyn på människan. Kartläggningens mål är att få fram den enskildes behov utifrån dennes egna beskrivningar. Handledningen ska ge grundläggande kunskaper hos biståndshandläggaren för att öka kvaliteten i mötet/intervjun med den enskilde och ska användas för att förstå intervjuguiden. Nämnden beskriver också att en fortsatt utveckling av delar av bedömningsinstrumentet och kartläggningsinstrumentet kommer att göras.

Äldrenämnden avser även att utarbeta en mall "Beräkningsunderlag" för beräkning av en genomsnittlig bedömd tidsåtgång samt en schablontid för samtliga insatser som finns registrerade i mallen i syfte att öka likställigheten.

För att kunna genomföra en fullständig implementering av kartläggnings- och bedömningsinstrumentet i Paraplysystemet ansöker äldrenämnden om medel ur kommunstyrelsens Centrala medelsreserv om 2,0 mnkr. Utvecklingen och implementeringen kan ske först våren 2010 i samband med vårreleasen av Paraplysystemet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen, Skarpnäck, Spånga-Tensta, Södermalm och Öster-

malm. Kommunstyrelsens pensionärsråd behandlade ärendet på sitt sammanträde den 2 juni 2009.

Stadsledningskontoret delar äldrenämndens uppfattning att det är viktigt att biståndsbedömningen utförs på ett professionellt sätt så att den enskildes behov i olika avseenden blir styrande samt att ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument ökar möjligheten till att bedömningen blir mer rättvis och likformig och därmed bidrar till att lika behov ges samma insatser. Stadsledningskontoret anser att äldrenämnden i sitt fortsatta arbete med att vidareutveckla kartläggnings- och bedömningsinstrumentet bör, där så är möjligt, anpassa det till det bedömningsinstrument som tagits fram för att fastställa ersättningen till utföraren inom valfrihetssystemet. En anpassning underlättar handläggarnas arbete i att utforma beställningar till utförarna som i sin tur ska ligga till grund för en genomförandeplan och utförarnas ersättning.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till äldrenämndens förslag om ett gemensamt instrument för biståndsbedömning inom äldreomsorgen. Stadsdelsnämnden anser liksom äldrenämnden att instrumentet bidrar till att öka likställigheten i bedömningen. Genom att på ett tidigt stadium lägga in uppgifter ökar också möjligheten att få fram bra och tydlig statistik, så att jämförelser kan göras. Nämndens biståndshandläggare anser att det är ett bra instrument som kommer att utveckla biståndshandläggaryrket. Det bör dock i första hand användas i utredningar för personer med ett större behov av vård- och omsorg än enbart serviceinsatser. Kartläggningen och frågorna ger omfattande information om den enskilde, en del frågor kan också uppfattas som känsliga. Frågorna måste därför vara relevanta och stå i proportion till de insatser som den enskilde ansöker om. Det allra viktigaste för den äldre är att hon/han får sina beviljade insatser utförda. Ett viktigt utvecklingsområde är därför att också utarbeta en gemensam modell för uppföljning som bör vara kopplad till kartläggnings- och bedömningsinstrumentet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd välkomnar ett bedömningsinstrument som utgår från de faktorer som är av betydelse för insatsernas inriktning och omfattning. Bedömning och kartläggning i en mall ger en mer saklig och professionell utredning. Biståndshandläggarnas yrkesroll tydliggörs också. Nämnden välkomnar ett gemensamt beräkningsunderlag i Paraplyet. Det är speciellt viktigt gentemot utförarna. Det är även positivt att man i förslaget erbjuder handledning och utbildning. Handledningsmallen kan upplevas som något elementär i vissa delar. Nämnden värdesätter att det kommer att gå att ge samtycke i Paraplyet. Nämnden anser att en implementering under våren 2010 är en förutsättning för att det ska fungera. Nämnden ställer sig dock tvekan till att i varje ärende göra en detaljerad kartläggning av den enskildes liv (bilaga

2). En äldre kan söka hjälp med städning och inköp några timmar per vecka. I den situationen är det inte rimligt att ställa alla personliga frågor och inte heller möjligt att lägga så lång tid på varje ärende.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att kartläggnings- och bedömningsinstrumentet är väl genomarbetat och tar hänsyn till alla aspekter i en människas liv som kan vara avgörande för vilka insatser som kan behövas. I vissa delar upplevs underlaget lite väl detaljerat och synpunkter har också framkommit om att vissa frågor kan upplevas som kränkande. Nämnden förutsätter att alla biståndshandläggare kommer att erbjudas utbildning i det nya instrumentet. Utbildningen bör utöver ren faktainformation även innehålla diskussioner kring etiska frågor. Ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument kommer naturligtvis att påverka biståndsbedömningen att bli mer likformig men garanterar inte en helt likartad bedömning. De enskilda handläggarnas referensramar kommer även fortsättningsvis att till en del påverka de beslut som kommer att fattas.

Södermalms stadsdelsnämnd konstaterar att instrumentet kommer att vara ett bra stöd i utredningsprocessen, framförallt när den enskilde har omfattande behov. Nämnden bedömer dock att ett utvecklingsarbete av kartläggningsinstrumentet kvarstår. Det som anges i bilagorna, intervjuguide och handledning, utredning enligt SoL och dokumentationsmall, är ofullständiga bakgrundsmaterial som behöver bearbetas. Eftersom äldreomsorgen hanterar stora volymer inom framförallt hemtjänsten kan små förändringar för den enskilde få stora konsekvenser för verksamheten. En eventuell implementering av bedömnings- och kartläggningsinstrumentet bör därför prövas i någon eller några stadsdelsområden innan det införs i hela staden.

Östermalms stadsdelsnämnd är en av de nämnder som har testat kartläggnings- och bedömningsinstrumentet samt varit representerad i en arbetsgrupp på bedömningskansliet som arbetat med utveckling av instrumentet. Nämnden ställer sig positiv till införandet av ett gemensamt bedömningsinstrument, förutsatt att det inte blir alltför mekaniskt och schablonmässigt, utan fortfarande ger möjlighet till en individuell behovsbedömning enligt socialtjänstlagen. Det är därför av stor vikt att biståndsbedömningen utförs på ett professionellt sätt utifrån den enskildes behov. Nämndens uppfattning är att det är viktigt att biståndshandläggarna använder sig av instrumentet i alla ärenden så att det blir möjligt att följa upp och jämföra beslutade insatser. Instrumentet är emellertid omfattande och berör frågeområden som inte alltid är relevanta i alla bedömningssituationer, t.ex. när den enskilde bara ansöker om trygghetslarm. Nämnden ser gärna att instrumentet möjliggör någon form av enklare registrering för att göra det mer tillämpligt även vid denna typ av mindre omfattande ansök-

ningar. Kartläggningsinstrumentet ger enligt nämndens uppfattning ett stöd för biståndshandläggarna att göra en helhetsbedömning av den enskildes behov utifrån biologiska, psykologiska, sociala, kulturella och medicinska aspekter.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har i tidigare sammanhang påpekat att enkla schabloner och checklistor vid biståndsbedömning kan motverka att de sökandes behov och önskemål blir individuellt behandlade. Med de nu presenterade utrednings- och bedömningsmallarna tror rådet att det finns förutsättningar för en biståndsbedömning med hög kvalitet. En mer systematisk bedömning bör också kunna bidra till att de äldre, oavsett var i staden de bor, får en likvärdig bedömning. En allsidig och individuell biståndsbedömning utesluter givetvis inte att man använder sig av riktvärden, för till exempel erfarenhetsbaserad "normal" tidsåtgång för olika insatser. Sådana beräkningar ska dock endast tolkas som riktvärden och att avsteg uppåt eller nedåt givetvis kommer att behöva göras beroende på individuella förhållanden. Materialet bör kompletteras med en mall för den sökande, som underlättar diskussionen med biståndshandläggaren.

Mina synpunkter

I flera rapporter har brister i stadens myndighetsutövning inom äldreomsorg påtalats. Stadens revisionskontor har också påpekat att ett enhetligt förhållningssätt måste utvecklas i biståndsbedömningen. För att säkerställa att biståndsbedömningen utförs på ett professionellt sätt, där den enskildes behov i olika avseenden blir styrande och att bedömningen är rättvis och likställd och att lika behov ges samma insatser, är det angeläget att stadens biståndshandläggare ges stöd i handläggningen.

Äldrenämnden har därför tagit fram ett förslag på ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument för stadens biståndshandläggare inom äldreomsorgen. I instrumentet ingår dels en allsidig bedömning av olika aspekter på omsorgsbehovet med utgångspunkt från den äldres hela livs- och behovssituation, dels en systematisk registrering av olika faktorer av betydelse för insatsernas inriktning och omfattning.

Instrumentet kommer att bidra till att öka likställigheten i bedömningen och utveckla biståndshandläggaryrket. Genom att på ett tidigt stadium lägga in uppgifter ökar också möjligheten att få fram bra och tydlig statistik, så att jämförelser kan göras. Det är viktigt att påpeka att kartläggnings- och bedömningsinstrumentet inte får innebära att bedömningarna blir mekaniska och schablonmässiga, utan att utgångspunkten fortfarande är en individuell bedömning utifrån den enskildes behov.

Äldrenämnden bör i sitt fortsatta arbete med att vidareutveckla kartläggnings- och bedömningsinstrumentet, där så är möjligt, anpassa det till det bedömningsinstrument som tagits fram för att fastställa ersättningen till utföraren inom valfrihetssystemet. En anpassning underlättar handläggarnas arbete i att utforma beställningar till utförarna som i sin tur ska ligga till grund för en genomförandeplan och utförarnas ersättning.

Utvecklingskostnader av Paraplysystemet ska hanteras och prioriteras av tjänsteområdesgruppen för sociala system. Beslut om de prioriteringar som ska göras för 2010 kommer att fattas i samband med budget 2010. Äldrenämnden uppmanas därför att återkomma med ansökan om 2,0 mnkr avseende detta i samband med nämndens verksamhetsplan.

Bilagor

1. Beslutsunderlag
2. Kartläggning av behov i den dagliga livsföringen - Intervjuguide Del II
3. Kartläggning av behov i den dagliga livsföringen - Handledning Del I
4. Utredning enligt SoL
5. Dokumentationsmall för SoL-utredning
6. Information till enskild
7. Beräkningsunderlag
8. Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. I huvudsak bifalla föredragande borgarrådets förslag till beslut;
2. Beteckningen "normalvärde" byts ut mot "normvärde";
3. Därutöver vill vi framföra följande:

Det är positivt att ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument tas fram inom äldreomsorgen. Det är mycket viktigt att bedömningen blir rättvis, att samma behov ger samma insats. Äldreförvaltningen understryker att "normalvärdet" endast ska tolkas som ett riktvärde och medverka till en mer likformig och rättvis bedömning. Men det finns risk att beteckningen "normalvärde" tolkas med innebörden "det som vanligtvis bör användas" och kommer att sätta ett tak, inte minst vid trängda ekonomiska lägen, vilket vi har erfårit. Däremot har ordet "norm" innebörden "mått att jäm-

föra med”. Vi föreslår därför att man använder beteckningen ”normvärde” istället för ”normalvärde” som beteckning för riktvärdet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument för biståndsbedömning inom äldreomsorgen godkänns, *bilaga 1-7*.
2. Äldrenämnden uppmanas att återkomma i samband med nämndens verksamhetsplan för 2010 med en begäran om medel för utveckling av Paraplysystemet.

Stockholm den 18 november 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
ANN-KATRIN ÅSLUND

Ewa Samuelsson

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert, Malte Sigemalm, Mirja Riih  Järvinen, Teres Lindberg* (alla s), *Emilia Hagberg* (mp) och borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s), (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Hösten 2007 beslutade kommunfullmäktige att uppdra åt äldrenämnden att inrätta ett bedömningskansli. Äldrenämnden beslutade 2008-01-22 om bedömningskansliets uppdrag och uppgifter. Kansliets mål är att stadens äldre ska erhålla en professionell handläggning där utredningsmetodik, bedömning och beslut om insatser är likvärdig oberoende av var i staden man bor. Det övergripande uppdraget är att säkerställa likvärdig bedömning, följa upp att riktlinjerna följs och övergripande tydliggöra, internt och externt kommunicera biståndshandläggarnas roll och funktion. I flera rapporter har bristerna i stadens myndighetsutövning inom äldreomsorgen påtalats. I Socialstyrelsens kunskapsöversikt ”Socialt arbete med äldre – Förslag till kompetensbeskrivning för handläggare inom äldreomsorgen okt 2006” har aktuella resultat från forskning och tillsynsmyndigheter sammanställts. Sammanställningen visar bl.a. på brister i biståndshandläggningen vad gäller behovsbedömning, dokumentation och uppföljning av insatser. Det saknas ofta en helhetsbedömning av den enskildes situation och behov. Intressen, vanor och livssituationen i övrigt saknas i utredningarna. De äldres behov beskrivs ofta i termer av färdiga lösningar eller insatser. Även stadens revisionskontor påtalar detta i sin rapport ”Uppdraget som biståndshandläggare inom äldreomsorgen” DNR 420/87-07. I revisionskontorets granskning fann man att inte någon av de granskade stadsdelsförvaltningarna dokumenterar på ett systematiskt sätt hur den äldre beskriver sina behov eller vilka krav/önskemål som den äldre framför. Revisionskontoret betonar att ett enhetligt förhållningssätt måste utvecklas i samband med ansökningsförförandet. De äldres verkliga behov och önskemål måste bli synliga och tydliga för den ansvariga politiska ledningen.

Kansliets arbete inleddes med att göra en nulägesanalys för att få fram fakta kring aktuell situation och olikheter i bedömningarna. Under våren 2008 planerades genomförandet av SNAC (The Swedish National Study on Aging and Care) som genomfördes under september och oktober månad 2008. Parallellt med att SNAC undersökningen genomfördes påbörjades arbetet med att undersöka möjligheten att finna metoder att användas av stadens biståndshandläggare för att uppnå en likvärdig bedömning. Äldrenämnden beslutade den 2009-02-10 att uppdra åt äldreförvaltningen att ta fram ett kartläggningsinstrument för biståndsbedömning (DNR 105-20/2009).

Bedömningsinstrument – en systematisk registrering som standardiserar en del av utredningen och ger ett riktvärde

Bedömningsinstrumentet gör det möjligt att följa upp och jämföra beslutade insatser i förhållande till behoven och ger därmed underlag för att säkerställa likformighet. Vidare medför registrerade uppgifter en beräkning av normalvärde för antalet beviljade hemtjänsttimmar givet graden av vårdberoende, som i genomsnitt beviljas i staden.

Med bedömningsinstrument avses formuläret ”Beslutsunderlag” som handläggaren använder i samband med kartläggningen av äldres behov (bilaga 1). Frågeformuläret består av standardiserade frågor med fasta svarsalternativ. Utgångspunkten är den förenklade varianten av SNAC-studien, som användes vid Stockholmsundersökningen, där de variabler som beskriver behoven och insatser är hämtade från SNAC-studiens vårdsystemdel. Äldreförvaltningen avser att arbeta vidare med frågekonstruktionen så att frågorna ställs på ett relevant sätt och för att integrera beslutsunderlaget med biståndsbedömningen. Denna utveckling kommer att ske i nära samarbete med stadens biståndshandläggare.

Kartlägningsinstrumentet – en intervjuguide och handledning där hela livssituationen är utgångspunkten

Kartlägningsinstrumentet består av en intervjuguide (bilaga 2) och en handledning (bilaga 3). De utgår till stora delar från ett kartlägningsmaterial som arbetades fram i ett utvecklingsprojekt mellan år 2005-2007 vid FoU Västerbotten med stöd av kompetensstegen. Kartlägningsinstrumentet bygger på socialtjänstlagens (SoL) teoretiska utgångspunkter. Intervjuguiden ska fungera som ett stöd för biståndshandläggaren i arbetet med att samla in uppgifter kring den enskildes behov, livssituation och omgivningsfaktorer. Intervjuguiden består av olika livsområden som kan vara aktuella i en människas liv. Utgångspunkten är att ha en helhetssyn på människan. Kartläggningens mål är att få fram den enskildes behov utifrån dennes egna beskrivningar. Handledningen ska ge grundläggande kunskaper hos biståndshandläggaren för att öka kvaliteten i mötet/intervjun med den enskilde och ska användas för att förstå intervjuguiden. Till kartlägningsinstrumentet har det utarbetats en mall för SoL-utredningar (bilaga 4) och en dokumentationsmall (bilaga 5) som följer kartläggningen. Det är viktigt att det av den dokumenterade utredningen framgår vilka behov som har kartlagts. För att synliggöra utredningsprocessen för den enskilde ska den enskilde erhålla ett informationsblad (bilaga 6). Bedömningskansliet kommer att vidareutveckla informationsbladet.

Beräkningsunderlag – bedömning av tid för de olika behoven

Beräkningsunderlaget visar den tidsåtgång som har beräknats för att utföra de insatser som har beviljats. Det ska vid varje tillfälle ske en individuell bedömning utifrån de individuella förutsättningar som finns. Äldreförvaltningen avser att utarbeta en mall ”Beräkningsunderlag” för beräkning av en genomsnittlig bedömd tidsåtgång. Beviljade insatser och den individuella tiden registreras för varje insats och den totala tiden räknas ut. Vilka uppgifter som kommer att registreras framgår av (bilaga 7). Äldreförvaltningen avser även att ta fram en schablontid för samtliga insatser som finns registrerade i mallen i syfte att öka likställigheten.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 juni 2009 enligt följande

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument inom äldreomsorgen.
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta om ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument inom äldreomsorgen.
3. Äldrenämnden ansöker om medel ur kommunstyrelsens medelreserv motsvarande 4,0 mnkr för förändringar i verksamhetssystemet Paraplysystemet för år 2010.

Reservation anfördes av vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamoten Eivor Karlsson (MP), *bilaga 8*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Resultatet av den genomförda SNAC – undersökningen (DNR105-21/2009) visade bland annat att det finns skillnader mellan stadsdelsförvaltningarna när det gäller tilldelning av äldreomsorgsinsatser i förhållande till de äldres behov. Äldreomsorgen i Stockholms stad är en mycket resurskrävande verksamhet av stor betydelse för de äldre omsorgsbehövande personerna. Omfattningen av äldreomsorgsinsatserna som erbjuds den enskilde beslutas genom biståndsbedömningen som därigenom styr innehållet och kostnaderna för verksamheten.

Äldreförvaltningen anser att det är av synnerligen stor vikt att biståndsbedömningen utförs på ett professionellt sätt så att den enskildes behov i olika avseenden blir styrande och att bedömningen är rättvis och likformig så att samma behov ges samma

insatser. Det är också av stor betydelse att resurserna för äldreomsorgen i staden fördelas till de äldre på ett effektivt sätt så att de motsvarar behoven. Av de skälen anser äldreförvaltningen att det är angeläget att stadens biståndshandläggare ges stöd i handläggningen. Äldreförvaltningen föreslår därför att ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument som säkerställer en professionell, systematisk, rättvis, rättsäker och likformig bedömning införs i staden. I kartläggnings- och bedömningsinstrumentet ingår dels en allsidig bedömning av olika aspekter på omsorgsbehovet med utgångspunkt från den äldres hela livs- och behovssituation, dels en systematisk registrering av olika faktorer av betydelse för insatserna inriktning och omfattning. Den senare delen gör det möjligt att följa upp och jämföra beslutade insatser i förhållande till behoven och därmed ge underlag för att säkerställa likformighet, rättvisa, ett effektivt resursutnyttjande och en god planering av stadens äldreomsorg.

Olika undersökningar har visat att skillnaderna mellan beviljade insatser för olika personer till mycket stor del beror på ett mindre antal individrelaterade faktorer, i första hand beroende i aktiviteter för dagligt liv s.k. ADL-beroende, bad och dusch, på- och avklädning, toalett, förflyttning och födointag, rörelsehinder, kognitiv nedsättning och inkontinens. Enligt SoL ska bistånd beviljas efter en individuell prövning av den biståndssökande personens behov. Detta får dock inte stå i strid med principen om rättvisa och likformighet. Äldreförvaltningen anser av det skälet att det kan finnas behov av riktvärden, som anger vilken insats som "normalt" beviljas givet en viss behovsnivå. "Normalt" ska här tolkas som en genomsnittlig bedömd tid i en viss behovsnivå.

Den genomförda SNAC-undersökningen i Stockholms stad ger underlag för att med hjälp av den statistiska tekniken regressionsanalys, beräkna sådana "normalvärden" för varje uppsättning av de ovan nämnda behovsrelaterade variablerna. Beräkningen sker enligt en formel, som kan läggas in i Paraplysystemet som används vid registreringen av biståndshandläggningen. Efter genomförd registrering erhåller biståndshandläggaren då information om hur många hemtjänsttimmar som i genomsnitt beviljas i Stockholms stad för en person med denna behovsprofil. Äldreförvaltningen understryker dock att detta värde endast ska tolkas som ett riktvärde och avsteg uppåt eller neråt kommer givetvis att behöva göras beroende på individuella förhållanden som inte täcks in av de faktorer som registreras vid funktionsbedömningen. I biståndshandläggningen ska resultatet från den standardiserade delen vägas samman med annan information som är relevant för den äldre. Det finns många aspekter på en människas livssituation som alltid måste vägas in i bedömningen av behoven för att den äldre ska få en individuell prövning. Äldreförvaltningen anser att riktvärdet ska kunna medverka till en mer likformig och rättvis bedömning än som för närvarande är fallet.

Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att alla biståndshandläggare kommer fram till så lika tid som möjligt. Av Stockholmsundersökningen SNAC framgår att det finns ganska stora genomsnittliga skillnader mellan stadsdelsförvaltningarna när det gäller hur stora insatser som beviljas given en viss behovsnivå. I kommunfullmäktiges beslutade riktlinjer som gäller sedan januari 2008 står att det i beslutet om insatser enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen för den enskildes kännedom ska framgå hur lång

tid som har beräknats för de beviljade insatserna (DNR 105-93/2007). I samtliga stadsdelsförvaltningar förekommer någon form av beräkningsmall som skiljer sig åt både hur behoven/insatserna beskrivs och den beräknade tid som krävs för insatsernas utförande. Uträkningarna görs manuellt alternativt i ett system utanför Paraplysystemet. Att uppnå en ökad likställighet och rättsäkerhet förutsätter att även beräkningsunderlaget d.v.s. metoden för att beräkna tiden för insatsernas utförande är lika i staden. Genom att integrera beräkningsunderlaget i Paraplysystemet anser äldreförvaltningen att likställigheten ökar.

Integritet och sekretess är en fråga av stor betydelse i detta sammanhang då insamling och sammanställning av uppgifter om behovspåverkande faktorer kan verka integritetskränkande. En annan viktig fråga handlar om att informationsinsamlingen inte alltid upplevs som relevant av biståndshandläggarna i den aktuella bedömningssituationen. Sammanställning av uppgifter som innehåller personliga ömtåliga förhållanden är försedda med många restriktioner. En förutsättning för att kunna genomföra den systematiska delen i varje enskilt ärende är att den enskilde ger sitt samtycke till att uppgifterna inhämtas och registreras. Äldreförvaltningen har valt att utarbeta den standardiserade delen i form av ett frågeformulär då det till skillnad från att det sker en registrering i efterhand medför en tydlighet för den enskilde vad denne har samtyckt till. Äldreförvaltningen anser att genom att biståndshandläggarna systematiskt genomför informationsinsamling kommer det att finnas underlag för stadens planering av äldreomsorgen.

Genom att uppgifterna registreras i Paraplysystemet anser äldreförvaltningen att förutsättningar ges att hämta aktuell information från beslutsunderlaget och beräkningsunderlaget. Såväl Socialstyrelsen som andra myndigheter begär fortlöpande in statistik för att kunna göra nationella jämförelser. Även äldreomsorgens ledningsansvariga kommer att kunna ges möjligheter att se vilka olika insatser som beviljas givet ett visst behov. En förutsättning för ett införande och implementering av kartläggnings- och bedömningsinstrumentet är att det måste göras förändringar i Paraplysystemet. En estimerad beräkning av kostnaderna från Tieto uppgår till ca 4,0 mnkr. Utvecklingen och implementeringen kan ske först våren 2010 i samband med värreleasen av Paraplysystemet. Med anledning av detta avser äldreförvaltningen att i samband med tertialrapport 2 återföra de 2,0 mnkr som avsatts i budget 2009 för utvecklingen. Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden ansöker om medel motsvarande 4,0 mnkr för att finansiera utvecklingskostnaderna i Paraplysystemet för att kunna genomföra samtliga delar i kartläggnings- och bedömningsinstrumentet 2010. Äldreförvaltningen avser även att undersöka möjligheten att erhålla medel från e-tjänstprogrammet.

Stadens biståndshandläggare måste ges förutsättningar för att använda det gemensamma kartläggnings- och bedömningsinstrumentet. Äldreomsorgen har en budget som omsluter drygt 6,0 mndkr och via biståndshandläggarna som har en mycket långtgående delegation att fatta beslut i enskilda ärenden fördelas budgeten ut via biståndsbeslut. Med förvaltningens förslag att införa ett kartläggnings- och bedömningsinstrument skapas förutsättningarna för att samma behov ges samma insatser och en ökad

kontroll av kostnaderna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt till stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Spånga-Tensta, Södermalm, Hägersten-Liljeholmen samt Östermalm.

Kommunstyrelsens pensionärsråd behandlade ärendet på sitt sammanträde den 2 juni 2009.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar äldrenämndens uppfattning att det är viktigt att biståndsbedömningen utförs på ett professionellt sätt så att den enskildes behov i olika avseenden blir styrande samt att ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument ökar möjligheten till att bedömningen blir mer rättvis och likformig och därmed bidrar till att samma behov ges samma insatser. Stadsledningskontoret anser äldrenämnden i sitt fortsatta arbete med att vidareutveckla kartläggnings- och bedömningsinstrumentet bör, där så är möjligt, anpassa det till det bedömningsinstrument som tagits fram för att fastställa ersättningen till utföraren inom valfrihetssystemet. En anpassning underlättar handläggarnas arbete i att utforma beställningar till utförarna som i sin tur ska ligga till grund för en genomförandeplan och utförarnas ersättning.

Utvecklingskostnader av Paraplysystemet ska hanteras och prioriteras av tjänstområdesgruppen för sociala system. Beslut om de prioriteringar som ska göras för 2010 kommer att fattas i samband med budget 2010. Stadsledningskontoret uppmanar därför äldrenämnden att återkomma med ansökan om 2,0 mnkr avseende detta i samband med nämndens verksamhetsplan.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 oktober 2009 att ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till äldreförvaltningens förslag om ett gemensamt instrument för biståndsbedömning inom äldreomsorgen. Enhetschef och biståndshandläggare från förvaltningen har deltagit i arbetet.

Förvaltningen anser liksom äldreförvaltningen att instrumentet bidrar till att öka likställigheten i bedömningen. Genom att på ett tidigt stadium lägga in uppgifter ökar också möjligheten att få fram bra och tydlig statistik, så att jämförelser kan göras.

Förvaltningens biståndshandläggare tycker att det är ett bra instrument som kommer att utveckla biståndshandläggaryrket. Det bör dock i första hand användas i utredningar för personer med ett större behov av vård- och omsorg än enbart serviceinsatser.

Kartläggningen och frågorna ger omfattande information om den enskilde, en del frågor kan också uppfattas som känsliga. Frågorna måste därför vara relevanta och stå i proposition till de insatser som den enskilde ansöker om. Det är angeläget att den enskildes integritet respekteras. Instrumentet är även tidskrävande.

Det allra viktigaste för den äldre är att hon/han får sina beviljade insatser utförda. Ett viktigt utvecklingsområde är därför att också utarbeta en gemensam modell för uppföljning som bör vara kopplad till kartläggnings- och bedömningsinstrumentet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 november 2009 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar äldreförvaltningens synpunkter i stort. Äldreomsorgen i Stockholms stad är en resurskrävande verksamhet av stor betydelse. Därför är det av stor vikt att biståndsbedömningen utförs professionellt, att den enskildes behov bedöms likvärdigt så att samma behov ges samma insatser oberoende av bostadsort. Förvaltningen välkomnar ett bedömningsinstrument som utgår från de faktorer som är av betydelse för insatsernas inriktning och omfattning. Bedömning och kartläggning i en mall ger en mer saklig och professionell utredning. Biståndshandläggarnas yrkesroll tydliggörs också.

Förvaltningen välkomnar ett gemensamt beräkningsunderlag i Paraplyet. Det är speciellt viktigt gentemot utförarna. Det är förvirrande för de utförare som utför uppdrag i olika stadsdelsförvaltningar att de får olika bedömningar och olika ersättningar. Det är värdefullt att kunna få ut statistik och kunna göra jämförelser över kostnader och insatser. Det är även positivt att man i förslaget erbjuder handledning och utbildning. Handledningsmallen kan upplevas som något elementär i vissa delar. Förvaltningen värdesätter att det kommer att gå att ge samtycke i Paraplyet. Förvaltningen

anser att en implementering under våren 2010 är en förutsättning för att det ska fungera.

Förvaltningen ställer sig tvekande till att i varje ärende göra en detaljerad kartläggning av den enskildes liv (bilaga 2). En äldre kan söka hjälp med städning och inköp några timmar per vecka. I den situationen är det inte rimligt att ställa alla personliga frågor och inte heller möjligt att lägga så lång tid på varje ärende. En djupintervju skulle behöva göras först vid en viss behovsnivå. Ett förslag är att utförarna gör delar av intervjun i "enklare" ärenden som kan ge underlag till den äldres genomförandeplan.

När ärendet behandlades på äldrenämnden framförde oppositionen en synpunkt om att ordet normvärde är mer neutralt än normalvärde. Förvaltningen anser att det kan vara en synpunkt att ta i beaktande. Därutöver skulle handledningen kunna innehålla något om förhållningssätt till anhöriga, samt hur man agerar med tolk och bemöter äldre från andra kulturer.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2009 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen "Gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument för biståndsbedömning inom äldreomsorgen".

Reservation anfördes av ledamöterna Eva Andersson (S), Awad Hersi (MP), Jonas Ljungstedt (V), Azad Hassan (S), tjänstgörande ersättarna Ingvar Eriksson (S) och Hediye Arslan (S), *bilaga 8*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har tagit del av remissen. Då det länge framförts synpunkter på att biståndsbedömningarna skiljer sig mellan stadsdelarna och dessutom mellan handläggarna är det viktigt att ge vägledning i arbetsprocessen. Det framtagna kartläggnings- och bedömningsinstrumentet kommer förhoppningsvis att medverka till att alla äldre i vår stad får en så likartad bedömning som möjligt.

Kartläggning- och bedömningsinstrumentet är väl genomarbetat och tar hänsyn till alla aspekter i en människas liv som kan vara avgörande för vilka insatser som kan behövas. I vissa delar upplevs underlaget lite väl detaljerat och synpunkter har också framkommit om att vissa frågor kan upplevas som kränkande. Det är viktigt att instrumentet blir föremål för fortlöpande översyn och förfining så det blir det viktiga arbetsredskap som det är tänkt.

Förvaltningen förutsätter att alla biståndshandläggare kommer att erbjudas utbildning i det nya instrumentet. Utbildningen bör utöver ren faktainformation även innehålla diskussioner kring etiska frågor.

I de diskussioner som varit utifrån det föreliggande förslaget har många påpekanden gjorts om att utredningsprocessen kommer att bli mer tidskrävande vilket måste beaktas vid dimensionering av personalstyrkan.

Ett gemensamt kartlägnings- och bedömningsinstrument kommer naturligtvis att påverka biståndsbedömningen att bli mer likformig men garanterar inte en helt likartad bedömning. De enskilda handläggarnas referensramar kommer även fortsättningsvis att till en del påverka de beslut som kommer att fattas.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2009 att ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen har tagit del av äldreförvaltningens förslag om gemensamt bedömnings- och kartlägningsinstrument för biståndsbedömning inom äldreomsorgen och är positiv till ett gemensamt kartlägningsinstrument. Förvaltningen konstaterar att dels är det bra för rättssäkerheten och likformigheten dels kommer instrumentet vara ett bra stöd i utredningsprocessen, framförallt när den enskilde har omfattande behov.

Förvaltningen bedömer dock att ett utvecklingsarbete av kartlägningsinstrumentet kvarstår. Det som anges i bilagorna, intervjuguide och handledning, utredning enligt SoL och dokumentationsmall, är ofullständiga bakgrundsmaterial som behöver bearbetas och grundligt förankras genom källreferenser och författningshänvisningar. Särskilt ofullständiga är mallarna för bedömning av rätt till vård- och omsorgsboende. Dessutom är det viktigt att detta utvecklingsarbete samordnas med utvärderingen av nivåindelningen för vård- och omsorgsboende.

Eftersom äldreomsorgen hanterar stora volymer inom framförallt hemtjänsten kan små förändringar för den enskilde få stora konsekvenser för verksamheten. En eventuell implementering av bedömnings- och kartlägningsinstrumentet bör därför prövas i någon eller några stadsdelsområden innan det införs i hela staden.

Några områden vill stadsdelsförvaltningen särskilt kommentera och dessa synpunkter på innehållet lämnas under följande rubriker:

Förenklad handläggning (Bilaga 1)

Förenklad handläggning bör finnas för personer med små behov. Hela livssituationen behöver inte lämnas ut vid ansökan om inköp, städning och trygghetslarm. Linkö-

ping och Örebro är exempel på kommuner som använder sig av förenklad handläggning.

Integritet (Bilaga 1)

Bedömningsinstrumentet är omfattande och en risk finns att den enskilde kan uppfatta det som integritetskränkande. Det är av stor vikt att varje biståndshandläggare kan hantera frågorna på ett sätt så att den enskilde inte känner sig kränkt. Den enskilde måste få större möjligheter att själv bestämma kring vilka områden de vill samtala om. I samband med att Paraplysystemet förändras bör integritetsaspekten beaktas, till exempel genom att kontrollera behörighetsfrågorna.

Särskilt boende utan heldygnsomsorg (Bilaga 1)

Texten under punkt 1.4 "Särskilt boende utan heldygnsomsorg (servicehus)" bör justeras. I samtliga särskilda boenden, enligt Stockholms stads riktlinjer för biståndsbedömning för äldre, ingår i grundtryggheten tillgång till att nå personal dygnet runt och trygghetslarm.

Rörelsehinder mm (Bilaga 1)

Under punkt 2.1 "Har du rörelsehinder (avser förmågan att röra sig utomhus respektive inomhus med eller utan hjälpmedel)". Här anges bara rörelsehinder som ett funktionshinder för att kunna röra sig. Det saknas uppgifter om synskador och kognitiva skador, såsom perceptuella funktionshinder, som påverkar möjligheten att kunna röra sig och det finns inte heller med någon annanstans i formuläret. Det finns möjligheter att registrera kognitiv nedsättning endast relaterad till minnesförmåga under punkt 3.3. De kognitiva förmågorna är mer än minne. Frågeformuläret bör ha med bedömningskriterier för samtliga kognitiva förmågor.

Det saknas uppgifter om hörselskador och talsvårigheter som afasi eller andra tal-skador.

Oro och otrygghet (Bilaga 1)

Under punkt 3:1 saknas svarsalternativ om inga besvär finns.

Nedstämdhet (Bilaga 1)

Under punkt 3:2 saknas svarsalternativ om inga besvär finns.

Aktiviteter i den dagliga livsföringen mm (Bilaga 1)

Under punkt 4 "Aktiviteter för den dagliga livsföringen" registreras endast om den enskilde har behov av faktiskt hjälp. Det finns inga angivelser om påminnelse eller guidning till exempel att dricka, äta eller gå på toaletten. Den enskilde kan kanske klä på sig men vet inte i vilken ordning kläderna ska tas på eller kan inte välja lämplig klädsel.

Skalindelningen i beslutsunderlaget, oberoende, delvis beroende och beroende, bör utökas med påminnelse som ett fjärde alternativ.

Behovet av tandvård eller tandborstning, nagelvård och hårvård finns inte med alls. Frågeformuläret bör kompletteras med detta.

Aktiveringsbehov och social gemenskap finns inte med som en bedömningsgrund utan mallen är endast för vissa fysiska behov där det finns behov av kompensativ hjälp.

Till skälig levnadsnivå hör enligt biståndsrätten fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov.

Definitioner (Bilaga 2)

Definitioner under varje rubrik i intervjuguiden är positivt för likformigheten.

Stort antal frågor (Bilaga 2)

En nackdel med alltför många frågor är att det kan skapa förväntningar hos den enskilde som inte går att uppfylla.

Kartläggningsstöd (Bilaga 2)

Förvaltningen anser att intervjuguiden ger en bra helhetsbild och kan användas som stöd då den enskilde har fler behov än den enskilde själv har insikt om. Det kan också användas för att synliggöra andra huvudmäns ansvarsområde.

Handledning (Bilaga 3)

Förvaltningen avstår från att lämna synpunkter på bilaga 3.

Kommunicering mm (Bilaga 4 och 5)

Det bör finnas särskilda anvisningar för bifall och avslag på ansökan om bistånd eftersom det enligt förvaltningslagen är olika handläggningsregler som gäller för de olika beslutsformerna.

Enligt förvaltningslagen ska beslut motiveras och detta bör framgå tydligare och vad som avses med kommunikering bör beskrivas på ett bättre sätt.

Informationsblad (Bilaga 6)

Informationsbladet till den enskilde måste utvecklas. Nivån på det inledande stycket är för låg.

Beräkningstabell mm (Bilaga 7)

Förvaltningen förutsätter att få ta del av de riktvärden som kommer att föreslås innan de fastställs.

Insatsen hälso- och sjukvård i beräkningstabellen måste tydliggöras. Att insatsen sker på delegation bör anges i texten.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2009 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s), ledamöterna Marion Sundqvist (mp) och Per Hamnström (v), *bilaga 8*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Östermalms stadsdelsförvaltning är en av de stadsdelar som har testat kartläggnings- och bedömningsinstrumentet samt varit representerad i en arbetsgrupp på bedömningskansliet som arbetat med utveckling av instrumentet. Förvaltningen ställer sig positiv till införandet av ett gemensamt bedömningsinstrument, förutsatt att det inte blir alltför mekaniskt och schablonmässigt, utan fortfarande ger möjlighet till en individuell behovsbedömning enligt socialtjänstlagen. Man får inte glömma att vid rättslig prövning av biståndsbeslut tar domstolarna ringa hänsyn till lokala kommunala mallar utan går strikt på lagstiftningen. Som äldreförvaltningen också lyfter fram är det därför av stor vikt att biståndsbedömningen utförs på ett professionellt sätt utifrån den enskildes behov.

Det är också viktigt att instrumentet inte blir alltför administrativt komplicerat och tekniskt sårbart. Eftersom det föreslås byggas in i det befintliga datasystemet Paraplyet är det viktigt att man ser över driftssäkerheten för detta system.

Förvaltningens uppfattning är att det är viktigt att biståndshandläggarna använder sig av instrumentet i alla ärenden så att det blir möjligt att följa upp och jämföra beslutade insatser. Instrumentet är emellertid omfattande och berör frågeområden som inte alltid är relevanta i alla bedömningssituationer, t ex när den enskilde bara ansöker om trygghetslarm. Förvaltningen ser gärna att instrumentet möjliggör någon form av enklare registrering för att göra det mer tillämpligt även vid denna typ av mindre omfattande ansökningar.

Kartläggningsinstrumentet ger enligt förvaltningens uppfattning ett stöd för biståndshandläggarna att göra en helhetsbedömning av den enskildes behov utifrån biologiska, psykologiska, sociala, kulturella och medicinska aspekter. Det kan ge mer heltäckande utredningar som, förutom att stärka handläggaren i bedömningssituationen, även underlättar vid nyprövning av beslut och för vikarier. Användandet av instrumentet leder förhoppningsvis till att de äldres behov dokumenteras på ett tydligare sätt.

För att öka förutsättningarna för jämförbara underlag och likvärdiga bedömningar är det som förvaltningen ser det viktigt att utbildningsdagar i att använda instrumentet anordnas för stadens biståndshandläggare. Det är ett omfattande material och det är viktigt att biståndshandläggaren är trygg med vad de olika frågeområdena avser och innebär.

I äldreomsorgen har biståndshandläggaren att hantera en stor mängd ärenden. Handläggningsprocessen tenderar tyvärr att bli allt mer rutinorienterad och administrativt inriktad på bekostnad av den individuella kontakten med de gamla och deras anhöriga. Ett införande av det föreslagna bedömningsinstrumentet kan förenkla arbetet som biståndshandläggare och det är viktigt att det inte går ut över den individuella kontakten och möjligheterna för handläggarna att använda sin professionalism. Det är som äldreförvaltningen lyfter fram därför viktigt att resursmässiga förutsättningar ges för att använda instrumentet. Att använda metoden fullt ut som den är tänkt, och därmed få mer individuella utredningar, kräver mer tid och resurser i anspråk för myndighetsutövningen.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd gjorde vid sitt sammanträde den 2 juni 2009 följande uttalande:

KPR har i tidigare sammanhang påpekat att enkla schabloner och checklistor vid biståndsbedömning kan motverka att de sökandes behov och önskemål blir individuellt behandlade. Med de nu presenterade utrednings- och bedömningsmallarna tror vi att det finns förutsättningar för en biståndsbedömning med hög kvalitet.

En mer systematisk bedömning bör också kunna bidra till att de äldre, oavsett var i staden de bor, får en likvärdig bedömning. *Inte* ”likformig”, ett ord som förvaltningen tyvärr alltför ofta använder. Likformighet leder tankarna till helt andra, rigida system, som måste undvikas, inte minst inom äldreomsorgen.

En allsidig och individuell biståndsbedömning utesluter givetvis inte att man använder sig av riktvärden, för till exempel erfarenhetsbaserad ”normal” tidsåtgång för olika insatser.

Vi instämmer dock med äldreförvaltningen då den på femte sidan understryker att sådana beräkningar endast ska tolkas som riktvärden och att avsteg uppåt eller nedåt givetvis kommer att behöva göras beroende på individuella förhållanden.

Materialet bör kompletteras med en mall för den sökande, som underlättar diskussionen med biståndshandläggaren.

Det föreslagna instrumentet borde göra det mycket lättare för biståndsbedömarna att på ett tydligt och jämförbart sätt dokumentera sitt arbete. Just bristfällig dokumentation har ju ofta kritiserats vid granskning av äldreomsorgen.

Vi kan föreställa oss att biståndsbedömarna vid en första anblick kan tro att det nya systemet kommer att öka deras arbetsbörda. Säkert kan introduktionen och etableringen kräva extra ansträngningar. Men på lite längre sikt tror vi att både de äldre, biståndsbedömarna, utförarna och politikerna kommer att dra god nytta av de nya rutinerna.

Slutligen vill vi uttala vår uppskattning av handledningen (bilaga 3). Den innehåller nyttig undervisning i utrednings- och intervjuteknik. KPR hoppas att den snart kommer till användning.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Leif Rönngren m.fl. (S) samt ledamoten Eivor Karlsson (MP) enligt följande

1. Nämnden bifaller i huvudsak förvaltningens förslag till beslut;
2. Beteckningen "normalvärde" byts ut mot "normvärde";
3. Därutöver vill vi framföra följande:

Det är mycket viktigt att bedömningen blir rättvis, att samma behov ger samma insats. Äldreförvaltningen understryker att "normalvärdet" endast ska tolkas som ett riktvärde och medverka till en mer likformig och rättvis bedömning. Men det finns risk att beteckningen "normalvärde" tolkas med innebörden "det som vanligtvis bör användas" och kommer att sätta ett tak, inte minst vid trängda ekonomiska lägen, vilket vi har erfarit. Däremot har ordet "norm" innebörden "mått att jämföra med".

Vi föreslår därför att man använder beteckningen "normvärde" istället för "normalvärde" som beteckning för riktvärdet.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamöterna Eva Andersson (S), Awad Hersi (MP), Jonas Ljungstedt (V), Azad Hassan (S), tjänstgörande ersättarna Ingvar Eriksson (S) och Hediye Arslan (S) enligt följande

- Att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- Att beteckningen "normalvärde" byts ut mot "normvärde".
 - Att därutöver anföras följande:

Det är mycket viktigt att bedömningen blir rättvis, att samma behov ger samma insats. Äldreförvaltningen understryker att "normalvärde" endast ska tolkas som ett riktvärde och medverka till en mer likformig och rättvis bedömning. Men det finns en risk att beteckningen "normalvärde" tolkas med innebörden "det som vanligtvis bör användas" och kommer att sätta ett tak, inte minst vid trängda ekonomiska lägen, vilket vi har erfarit. Däremot har ordet "norm" innebörden "mått att jämföra med".

Vi föreslår därför att man använder beteckningen "normvärde" istället för "normalvärde" som beteckning för riktvärdet."

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s), ledamöterna Marion Sundqvist (mp) och Per Hamnström (v) enligt följande

Det är positivt med ett systematiskt instrument för att underlätta uppföljning av och jämförelse mellan beslutade insatser inom stadens äldreomsorg. Som förvaltningen stryker under är det samtidigt viktigt att bedömningsinstrumentet inte blir alltför schablonmässigt utan fortfarande ger möjlighet till individuell behovsbedömning enligt socialtjänstlagen.